

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON No. 16/98

S U M A R

Problema metodologică în dreptul nostru civil (o nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor) de d-l *Vespasian Erbiceanu*;

JURISPRUDENȚA :

Curtea de casație, secția III: *Ministerul de finanțe cu N. G. Ciotriadiș ș. a.*;

Idem: *N. Milea cu Fiscalul*;

Idem: *Ad-ția financiară Buzău cu Ștefan Negulescu*;

Idem: *Ad-ția financiară Ilfov cu D-r Șubner Tudari*;

Idem: *Costache G. Plesnilă cu Fiscalul*;

Idem: *Ad-ția financiară Vlașca cu I. G. Semedrea*;

Trib. Olt: *I. I. Bărbătescu cu Ștefănescu-Zănoagă*;

Judecătoria Ocolului I Galați: *Pastor & Apostol cu Efrosina D. Popescu*;

Curtea din Paris: *Despre împărțea, art. 786 C. civ. rom.* —, cu o Observație de d-l D. Alexandresco;

Informații.

Problema metodologică în dreptul nostru civil

(O nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor)

Urmarea 7-a (*)

Până aci noi am trecut sub tăcere o altă încercare de acelaș gen foarte caracteristică, apărută de curând în domeniul științei dreptului.

E vorba de doctrina recentă a învățatului profesor austriac *Ehrlich*, expusă în memoriul său prezentat Societății juriștilor din Viena în luna Martie 1903. Ideile originale expuse în acest memoriu, apărut în publicitate sub titlul «*Freie Rechtsfindung und freie Rechtswissenschaft*», (1903), presintă o mare importanță pentru chestiunea ce ne preocupă, și de aceea ne vom opri asupra lor.

Cerința, atât de obișnuită la noi, că ori-ce hotărâre judecătorească să fie întemeiată neapărat pe anumite articole din legiuirea pozitivă, o întâlnim, zice *Ehrlich*, numai la popoarele, cari au recepționat dreptul roman astfel cum s'a cristallizat el în epoca clasică. Această cerință era

străină altor popoare, precum de pildă Englezilor, Germanilor vechi și chiar Romanilor din perioada anterioară.

La aceste popoare rolul judecătorului constă în a da hotărârea sa dreaptă, echitabilă și corespunzătoare condițiilor speței date. Evident că judecătorul în asemenea caz era legat prin lege, obiceiuri, tradiții și prin jurisprudențele precedente, dar toate aceste erau socotite nu ca o bază indispensabilă a sentinței sale, ci numai ca limita dincolo de care nu putea depăși libera sa apreciere (1).

Recepționarea dreptului roman însă introduce în activitatea judecătorului o adâncă prefacere și numai din acest moment apare cerința arătată mai sus.

Această cerință este absolut neîntemeiată. Orice sistemă de drept pozitiv, ori-ce legiuire apare inevitabil ca ceva incomplet, plin de lacune, și în acelaș timp, putem zice ca ceva învechit și înapoiat chiar din momentul aparițiunii ei. Pe de altă parte, magistrații sunt oameni, sunt copii poporului și ai timpului lor; ei neapărat vor aplica dreptul în spiritul timpului și al poporului, iar nu în spiritul «intențiunilor legiuitorului», sau în spiritul epocii legiferării și a veacurilor trecute. Și în contra acestui fenomen ori-ce putere din lume devine neputincioasă (2).

Până aci *Ehrlich* pășeste pe acelaș drum comun celor-l'alți teoreticieni. Dar iată se apropie respântia de unde acest savant apucă altă direcție.

Dacă sub raportul teoretic, se întrebă *Ehrlich*, este legitim și necesar rolul liber de legiuitor al judecătorului, apoi unde avem noi garanția că acest rol creator al dreptului (*Rechtsfindung*) nu se va transforma în manifestarea liberă a bunului plac și a voinței sale arbitrare, nu va degenera în „anarhie judecătorească“ sau în „tiranie judecătorească“ ?

Răspunsul lui *Ehrlich* e scurt și lămurit: *nu sunt și nici pot fi alte garanții de dreptate și*

(1) Vezi *Ehrlich*, *Freie Rechtsfindung und freie Rechtswissenschaft*, 1903, pag. 1 și următ.

(2) Vezi *Ehrlich*, *oper. cit.*, pag. 17.

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 19, 20, 22, 23, 25 și 26 din 1906.

imparțialitate, de cât însăși persoana judecătorului.

Va să zică Ehrlich ne spune curat că, atunci când e vorba de a se conferi judecătorului rolul de legiuitor, în zadar umblăm după criteriile de drept obiective, căci în cele din urmă totul va depinde aci de cinstea și corectitudinea celui ce exercită un asemenea rol. Mi se pare că Ehrlich are perfect dreptate.

Numai grație împrejurării strănii, zice autorul, ca în materie de jurisdicție, centrul de gravitate a fost cu meșteșugire strămutat exclusiv în legislație, a putut pe multă vreme să se întunece pentru noi ideea simplă că misiunea sfântă de împărțitor al dreptății, alcătuește un adevărat sacerdotiu, și reclamă din partea judecătorului o așa putere intelectuală și morală, care să depășească cu mult nivelul obișnuit. Numai cu chipul acesta am putut să uităm că nu orî și cine poate îndeplini funcțiunea de judecător; că pentru a avea intrarea deschisă în magistratură nu este destul numai să fi trecut examenele la facultate și să fi manifestat în practică aptitudinea de a pricepe paragrafele codului. Dar și erorile aū logica lor. Articolele codului însă, ca custozii ai justiției și ai imparțialității judecătorilor, cer la rindul lor alți custozii, cari să vegheze ca cei dintâi să nu doarmă. *De aci ordinea ierarhică a instanțelor și principiul nenorocit al colegialității, cari distrug cu desăvârșire ori-ce spirit de inițiativă, ori-ce individualitate* (3).

Justiția a avut tot-d'a-una caracter personal, și în toate timpurile asupra ei aū influențat curentele sociale, politice și culturale ale actualității. Chestiunea principală este însă ca un asemenea fapt să nu-l considerăm drept un rău inevitabil, ci din contra, să-l salutăm cu bucurie, și să întrebuițăm toate eforturile noastre în sensul ca persoana, căreia se încredințează rolul de împărțitor al dreptății, să fie demnă de acest rol. *Așa dar problema largirii aprecierii judecătorești, nu este o problemă de drept material, ci se resumă pur și simplu la chestiunea selecționării judecătorilor, cu alte cuvinte la o chestiune de organizare judecătorească, organizare care să asigure accesul în magistratură numai a personalităților puternice, independente și cinstite* (4).

O dată chestiunea pusă astfel, evident că judecătorul nu mai are nevoie de multe reguli de interpretare; el poate fi emancipat de sub litera

moartă a legii; i se poate conferi rolul de legiuitor.

De aceea Ehrlich aprobă în totul proiectul de cod civil elvețian, al cărui prim articol statuează astfel: „dacă judecătorul nu găsește soluțiunea în lege sau în obiceiuri, el trebuie să hotărască conform științei și tradiției (nach bewährter Lehre und Ueberlieferung); dacă însă nici aci nu găsește vre o indicațiune, *el trebuie să procedă astfel, ca și cum ar proceda dacă el însăși ar fi legiuitor*“ (5).

Din contra, dacă ceva are nevoie de un mai mare control, de o sistematizare mai riguroasă, apoi aceasta este modul de administrare și de apreciere a probelor. Înălăturând teoria dovezilor formale, cădem în extremitatea opusă, ajungem în această privință la complectă anarhie („so entstand die vollständige Beweisanarchie“). Noi vedem un mare pericol în largirea interpretării judecătorești, în emanciparea magistratului de sub litera legii, și nu ținem de loc socoteala de faptul că cea mai neghioabă apreciere a cutărei sau cutărei depunerii de matori nu alcătuește un motiv de revizuire.

Organizarea într'un mod mai rațional și mai deslușit a sistemului de administrare și de apreciere a probelor, zice Ehrlich, alcătuește una din problemele cele mai esențiale ale științei și ale legislațiunii (6).

Iată, în rezumat, teoria acestui savant profesor, teorie foarte curioasă, atât din punctul de vedere al originalității, cât și al categoricității sale.

Nimenea nu se va îndoi credem că această teorie va întâmpina cel mai energic și mai hotărît protest din partea susținătorilor metoadelor libere de interpretare. În adevăr, am văzut mai sus că motivul principal, care a determinat pe aceștia să se încerce a statornici un criteriu general și *obiectiv* de interpretare, a fost conștiința necesității inexorabile de a se feri jurisdicția civilă de subiectivismul judecătorec, adică tocmai de înrîurirea *personală* a cutărui sau cutărui individ. La încercările îndreptate în această direcțiune, ni se răspunde de odată: nu sunt și nici nu pot fi alte garanții de înflorire și prosperitate a justiției, de cât însăși persoana celor ce alcătuesc magistratura. Problema metoadelor de generalizare nu este o problemă de drept material, ci pur și simplu o chestiune de organizare judecătorească; această organizare trebuie să asigure intrarea în magistratură a *personalităților puternice, independente, cinstite* și toată atențiunea noastră trebuie să fie îndreptată în special la selecționarea vrednică a acestor personalități.

(3) Vezi Ehrlich *oper. cit.*, pag. 21—22, 29.

(4) „Die freie Rechtsfindung ist daher eine Frage des materiellen Rechts, sondern der Auswahl der zum Richteramt berufenen Personen also in letzter Linie die Frage einer Gerichtsorganisation, die starke Persönlichkeiten zur Geltung kommen lässt“. Vezi Ehrlich, *oper. cit.*, pag. 30 și urm.

(5) Vezi Ehrlich, *oper. cit.*, pag. 25.

(6) Vezi Ehrlich, pag. 39—40.

Aceste idei sunt atât de tranșante și atât de diametral opuse tendințelor de obiectivizare a doctrinei actuale și silințelor învățaților de a statornici criterii obiective de interpretare, în cât s'ar crede că Ehrlich cu greu va găsi partizani chiar în lagărul acelor printre cari el se enumeră.

Dar să fie oare adevărat că Ehrlich în fond s'a depărtat atât de mult de ceil'alți partizani ai «rolului de legiuitor a magistratului», precum s'ar părea aceasta la prima vedere? Dacă analizăm lucrurile mai adânc, nu se învederează oare îndată că deosebirea între ei constă numai în faptul că Ehrlich declară pe fața și cu hotărîre, aceea ce forțamente se pune de sine în evidență și se afirmă prin rezultatele practice ale teoriilor celorlalți savanți?

Indrăzneala lui Ehrlich nu este oare îndrăzneala omului sincer, care are curajul să spună deadreptul și fără încunjur, ceea-ce alții, inconștient bine înțeles, evită s'o mărturisească pe față?

Analizând mai sus teoriile lui Gény, Lambert, Saleilles și Stammler, am văzut că fie-care din acești savanți își aruncă reciproc învinuirea că principiul suprem de interpretare propus de dînsii este din cale afară neclar și neprecis. Ast-fel de pildă caracterizează Saleilles «natura lucrurilor» a lui Gény, tot ast-fel caracterizează Stammler «conștiința juridică colectivă» a lui Saleilles. De sigur că aceeași sentință îl așteaptă și pe «idealul social» al lui Stammler.

În fond ce să însemne oare asemenea învinuirii, de cât că toate aceste «principii supreme» deschid o poartă prea largă, pentru subiectivismul său mai bine zis arbitrarul judiciar?

Toți cei ce preconizează «metoadele generale de interpretare» ori, care ar fi «criteriul lor obiectiv», însoțesc neapărat aceste metode de următorul *post-scriptum*: «evident, această metodă de generalizare pune în spatele judecătorului o problemă foarte grea și complicată, pentru îndeplinirea căreia dînsul are nevoie să poseadă o vastă erudiție, mult tact și abilitate etc. etc.; să nădăjduim însă că judecătorul va fi la înălțimea misiunii sale».

Manifestarea acestei «confiențe» în persoana judecătorului a devenit un fel de *loc comun*, un fel de expresiune stereotipă, pe care o întâlnim în toate manualele și comentariile noului cod german (7). Oare nu aceeași încredere arată și d-l Titulescu, când ne spune că judecătorul «care va fi un bun teoretician, nici odată nu va sacri-

fica interesele semenilor săi unei construcțiuni mintale abstracte...»?

Ce oare să fi determinat mai mult necesitatea manifestării «încrederei în judecători», dacă nu conștiința slăbiciunii și insuficienței «principiilor conducătoare supreme», cari să pun la dispoziția judecătorului pentru îndeplinirea rolului său de legiuitor,—dacă nu conștiința că, în cele din urmă, aplicarea științifică și echitabilă a acestor principii depinde exclusiv numai de tactul, de fineța, de aptitudinile și sagacitatea magistratului, adică *de anumite însușiri inerente persoanei lui?*

Aprecierea liberă, pe care metodele de generalizare i-o acordă lui, este atât de nețârmurită, în cât cu drept cuvînt poate fi întrebuițată atât în bine, cât și în rău.

Întrebuițarea în bine sau în rău depinde nu de vre-o cauză juridică obiectivă, externă, ci de însăși însușirile personale ale judecătorului.

Și oare Ehrlich nu ne afirmă acelaș lucru?

Este foarte caracteristică în această privință următoarea declarație făcută de Lambert în ultima sa lucrare, consacrată apărării noii sale metode de interpretare.

Lambert, apărînd metoda nouă de învinuirea ce i se aduce că ar favoriza arbitrarul judecătoresc și afirmînd că metoda tradițională nu exclude posibilitatea unui asemenea arbitrar, conchide următoarele: «C'est n'est point en imposant aux juges l'emploi d'instruments de divination (metoda tradițională) au lieu de procédés de recherche scientifique, que nous reussirons à combattre les risques d'arbitraire judiciaire; c'est en multipliant les precautions tendant à assurer le bon recrutement de la magistrature et à y développer la culture et le sentiment de la responsabilité professionnelle» (8).

Precum vedem, Lambert în concluziile sale se apropie în totul de Ehrlich. Deosebirea între ei ar consta numai în aceea că, pe când acest din urmă consideră ordinea erarhică a instanțelor ca un fenomen «nenorocit», Lambert din contră o socoate ca ceva necesar și folositor.

Examenul comparat al teoriilor lui Gény, Lambert, Saleilles și Stammler ne-a întărit în convingerea că toate încercările de a se găsi criterii obiective pentru o interpretare liberă, chiar dacă am admite posibilitatea unei obiectivizări reale a acestor criterii, conduc în cele din urmă pur și simplu la legitimarea «anarhiei și tiraniei judecătorești».

Mărturisirea francă din partea unui represen-

(7) A se vedea în privința «încrederei» acordate judecătorului de doctrina germană nouă, studiul nostru: «*Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv*» apărut în «*Curierul judiciar*» No 73 din 1903, precum și comentariile germani citați acolo.

(8) Vezi studiul lui Lambert publicat în *Revue générale du droit de la législation et de la jurisprudence*, 1904, vol. V, pag. 461.

tant al școlii noi, ca Ehrlich, că este absolut cu neputință de a găsi criterii obiective pentru o interpretare în afară de limitele legii, desăvârșește fiascul experimentelor de mai sus, și hotărăște în același timp imposibilitatea juridică a problemei.

(Va urma)

Vespasian Erbiceanu

Judecător de instrucție pe lângă Trib. Iași

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 8 Februarie 1906

Președenția D-lui C. C. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Ministerul de Finanțe cu N. Gh. Ciotriadis ș. a.

Legea băuturilor spirtoase.—Contravențiune.—Constatare.—Sigilarea produselor confiscate.— Art. 32 din lege.—Identitatea produselor.—Scopul sigilării.—Neîndeplinirea acestei formalități.—Mărturisirea contravenientului.—Dovadă deplină.

Formalitatea sigilării produselor confiscate, atunci când se constată o contravențiune la legea băuturilor spirtoase, este cerută de art. 32 din această lege în scop de a se stabili identitatea acelor produse confiscate.

De câte ori, deci, faptul de contravenție a fost mărturisit de contravenient, această mărturisire suplinesește cu prisosință formalitatea sigilării, astfel că neîndeplinirea acestei formalități nu împiedică ca contravențiunea să rămâie pe deplin dovedită și deci pedepsită conform legii.

Decisiunea 40/906.—Casată, în urma unei divergențe, sentința Trib. Covurlui, s. I cu No. 304/904, dată în procesul dintre Ministerul de Finanțe cu Nicoli Gheorghiu Ciotriadis ș. a.

Curtea.

Ascultând pe d-l avocat C. Marinescu în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat P. Borș în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Greșită aplicațiune a art. 32 din legea băuturilor spirtoase.

«Tribunalul de Covurlui anulează procesul-verbal de contravențiune dresat de controlorul fiscal contra fraților Ciotriadis sub cuvint că sigilarea vaselor, care conțineau alcoolul fabricat de numiții, nu fusese făcut și de primarul comunei în conformitate cu art. 32 din legea băuturilor spirtoase. Din citirea acestui articol, din scopul pe care-l urmărește legiuitorul când dispune sigilarea vaselor cari conțin alcool sechestrat, din tăcerea legii în ce privește sancțiunea art. 32 reese că dispoziția sigilării de către contravenient sau în lipsa lui de către primar, nu este o dispozițiune a cărei neîndeplinire să atragă nulitatea procesului-verbal. Tribunalul anulând procesul-verbal pe acest motiv a făcut o greșită aplicațiune art. 32 din legea băuturilor spirtoase».

Având în vedere că din sentința Tribunalului Covurlui No. 304/904, ce este supusă recursului, rezultă că printr'un proces-verbal, dresat de controlorul fiscal Em. Teodorescu de pe lângă Administrațiunea financiară din Brăila, și aprobat de Ministerul de Finanțe, frații Nicolae, Petre și Atanase Ghiorghiu Ciotriadis, intimații de azi în recurs, au fost condamnați la 1000 lei amendă, confiscându-li-se și un butoiu cu 25 litri alcool din drojdie de vin tărie 30 grade lăsat în păstra-

rea contravenientului N. Gheorghiu, pentru că numiții au contravenit la legea asupra băuturilor spirtoase, prin faptul că au fabricat rachiu de drojdie și de stafide, în cazane ce aveau instalate în Brăila, fără a poseda autorizațiunea administrației financiare spre a fi supuși la taxa de fabricațiune, și au vândut în timp de 9 luni diferite cantități de rachiu, sustrăgându-le de la taxa cuvenită fiscoșului ;

Având în vedere că intimații făcând apel, Tribunalul de Brăila a anulat procesul-verbal de contravenție sub cuvint că agentul fiscal care a constatat contravențiunea nu și-a arătat domiciliul, după cum se prescrie prin art. 31 din legea băuturilor spirtoase ; că Ministerul de Finanțe făcând recurs, Curtea de casație a casat hotărârea Tribunalului de Brăila pe motiv că neîndeplinirea acestei formalități nu este esențială, și a trimis afacerea în cercetarea Tribunalului de Covurlui, iar acest Tribunal a anulat și densus procesul-verbal de contravențiune sus menționat pe motiv că s'a violat art. 32 din legea băuturilor spirtoase care prevede că sigilarea produselor confiscate să se facă de proprietarul lor și, în caz de lipsă sau de refuz al acestuia, formalitatea sigilării urmează a se îndeplini de primarul sau înlocuitorul său, ceea ce în speță nu s'a făcut ;

Având în vedere că în contra acestei sentințe a Tribunalului de Covurlui, Ministerul de Finanțe a făcut recursul ce este a se judeca ;

Considerând că formalitatea sigilării produselor confiscate, atunci când se constată o contravențiune la legea băuturilor spirtoase, este cerută de art. 32 din această lege în scop de a se stabili identitatea acelor produse confiscate ;

Considerând că faptul de fabricare de alcool, pentru care au fost dați în judecată numiții contravenienți fiind mărturisit, după cum rezultă din procesul-verbal de contravențiune, această mărturisire suplinesește cu prisosință formalitatea sigilării, astfel că chiar dacă această formalitate n'a fost îndeplinită, totuși contravențiunea rămâne pe deplin dovedită și urmează a fi pedepsită conform legii ;

Pentru aceste motive, și fără a mai discuta și al doilea mijloc de casare invocat, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 18 Noembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFĂNESCU, Președinte

N. Milea cu Fiscul

Contribuțiuni directe.—Impozit funciar.—Dreptul Primarilor de a constata întinderea de pământ ce un locuitor posedă în comună.—Obligațiunea Comisiunii de apel de a ține seamă de certificatele liberate de Primar pentru întinderea pământului unui locuitor.

Primarul fiind în drept se constată călă întindere de pământ are cine-va în comună, fără nici un cuvint Comisia de apel înlătură un certificat liberat de un primar în acest sens.

Decisiunea 96/905.—Casată, decisiua comisiunii de apel din jud. Tecuci cu No. 231/905, dată în procesul de impunere cu N. Milea.

Curtea,

Asupra motivului I de casare :

«Că pentru a dovedi că nu posed de cât 20 de hectare și 30 de arii de pământ, iar nu 32 de hectare pentru cât am fost impus, am invocat un certificat cu No. 790/905 al Primăriei comunei Burdusaci, iar comisiunea n'a ținut socoteala de acel certificat».

Având în vedere că recurentul a invocat, în adevăr, un certificat cu No. 790/905 al Primăriei comunei Burdusaci pentru a dovedi întinderea pământului ce densusul posedă în acea comună ; că din decisiunea supusă

recursului să constată că, în adevăr, recurentul a prezentat acest certificat ;

Considerând că, Primarul fiind în drept să constate câtă întindere de pământ are cine-va în comună, rău comisiunea de apel a înlăturat certificatul menționat ; că comisiunea, prin această procedură, săvârșind un exces de putere, motivul de casare este întemeiat, și în consecință deciziunea comisiunii cată a fi casată ;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 9 Decembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Administrația Financiară Buzău cu Ștefan Nițulescu

Contribuțiuni directe. — Recurs fiscal. — (Art. 44 din legea de constatare și percepere). — Declararea recursului la Administrația financiară.

Art. 44 din legea de constatare și de percepere a contribuțiilor directe, prescriind în termeni generali și categorici că recursurile în această materie au a se declara la Administrația financiară, fără a face vre-o distincție între recursurile făcute de contribuabili și acele făcute de fisc, urmează că recursurile făcute de fisc, trebuiesc a fi declarate și ele tot la Administrația financiară.

Decisiunea 378/905. — Respins recursul făcut de Administrația Financiară Buzău contra deciziunii Comisiunii de apel din județul Buzău cu No. 578/905.

Curtea,

Asupra neadmisibilității recursului :

Considerând că după art. 44 din legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe recursurile în casație trebuiesc a fi declarate la Administrația Financiară ;

Considerând că, în speță, recursul Administrației Financiare Buzău în contra deciziunii Comisiunii de apel cu No. 578/905 a județului Buzău a fost adresat către Ministerul de Finanțe și se vede a fi înregistrat de acel Minister sub No. 98123 din anul 1905 Noembrie 15 ;

Considerând, că art. 44 din legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe, prescrie în termeni generali și categorici că recursurile, în această materie, au a se declara la Administrația Financiară, fără a face vre-o distincție între recursurile făcute de contribuabili și acele făcute de fisc ; că, prin urmare, nici judecătorul nu poate face distincție în această privință ; că așa fiind, și recursurile făcute de Administrația Financiară trebuiesc a fi declarate tot la Administrația Financiară ;

Considerând că, această dispozițiune de lege își are rațiunea în faptul că contribuabilii să poată fi în măsură de a cerceta și vedea din registrele Administrației Financiare dacă s'au făcut recursuri de către Administratorii Financiar, pentru a nu fi surprinși în această privință și a și putea pregăti apărarea lor ;

Că așa fiind, recursul urmează a fi respins ca inadmisibil.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge etc.

Audiența de la 9 Decembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Administrația Financiară Ilfov cu Șabner Tuduri

Contribuțiuni directe. — Patentă — Doctorii în medicină.

Asemănat tabelii patentelor litera C modificată prin legea din 26 Aprilie 1896, taxa de patentă asupra profesiunilor libere se reduce la 4% asupra valorii locative a întregii case de locuință, și me-

dicii urmează a fi impuși pentru toate localurile unde profesează.

Decisiunea 384/905. — Casată decizia Comisiunii de apel din județul Ilfov cu No. 1327/905, dată în procesul de impunere cu Dr. Șabner Tuduri.

Curtea.

Asupra mijlocului de casare :

«Că intru cât d-l d-r Șabner Tuduri exercită profesiunea de medic în două localuri, urma ca taxa patentei de 4% să se calculeze pentru întreaga valoare locativă a ambelor localuri unde și exercită profesiunea».

Având în vedere că, comisiunea de apel, a scăzut pe intimat de patenta la care fusese impus de comisiunea de recensământ prin procesul-verbal cu No. 463/905, pentru profesiunea de medic ce exercita la Policlinica ce are în calea Griviței 78, menținând numai impunerea la patentă calculată asupra valorii locative a imobilului din str. Teilor No. 51, unde d-sa are o casă de sănătate cu mai multe paturi pentru căutarea bolnavilor ;

Considerând că, conform tabelii litera C, doctorii în medicină urmează să fie taxați cu patenta de 4% asupra valorii locative a întregii case de locuință ;

Că așa fiind, când comisiunea a scăzut pe intimat de patenta la care fusese impus de comisiunea comunală relativ la Policlinica din calea Griviței, și încă fără a motiva cel puțin pentru ce, a violat dispozițiunile din menționata tabelă din legea patentelor și a dat o decizie nemotivată, și deci mijlocul de casare este întemeiat ;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 15 Decembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Costache Gh. Plesnilă cu Fiscul

Imposit fonciar. — Contract de arendare. — Clauza impusă arendașului de a apăra și păzi pădurea de ori-ce tăere. — Obligațiune legală. — (Art. 1433 C. civ. ; art. 4 al. c din legea impos. fonciar).

Arendașul fiind obligat prin lege de a apăra lucrul arendat contra usurpațiunilor, conform art. 1433 cod civil, clauza dintr'un contract, prin care un arendaș s'ar obliga a păzi și apăra pădurea de ori-ce tăere, nu constituie o sarcină pentru arendaș în sensul art. 4 al. c din legea impositului fonciar, care să se adauge la prețul anual bănesc prevăzut prin contract.

Decisiunea 520/905. — Casată, deciziunea Comisiunii de apel a județului Covurlui No. 851/905, dată în procesul de impunere cu C. G. Plesnilă.

Curtea,

Asupra motivului de casare :

«Violaarea art. 20 din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe, și în același timp violaarea art. 4 al. a din legea asupra impositului fonciar, greșită interpretare și rea aplicare a art. 4 alin. d. din legea asupra impositului fonciar precum și exces de putere».

Considerând că, Comisiunea de apel, pentru a impune pe recurent la impositul fonciar, a luat de bază suma de 3600 lei ca venit al moșiei impuse, deși contractul de arendare menționa ca arenda suma de 3500 lei, judecând că, clauza prin care arendașul se obligă a păzi și apăra pădurea de ori-ce tăere urmează a fi calculată în plata arendeii ;

Considerând că, potrivit dispozițiunilor art. 1433 C. civ. arendașul este obligat a apăra lucrul arendat contra usurpațiunilor ; că așa fiind, clauza din contractul produs de recurent fiind prin lege subînțeleasă, fără cuvânt comisiunea de apel a prețuit-o în totalul arendeii, și din acest punct de vedere deciziunea sa urmează a fi casată ca dată cu exces de putere.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 19 Decembrie 1905

Președinția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președiate

Ad-ția Financiară Vlașca cu I. G. Semedrea

Contribuțiuni directe.—Constatările comisiunilor comunale de recensământ.—Proba contrarie.—Certificatul poliției.—Neadmisibilitate.

Certificatul poliției nu poate constitui o probă legală de natură a combate și răsturna constatările făcute prin procesele-verbale ale comisiunilor comunale de recensământ.

Decisiunea 565/905.—Casată, decisiunea comis. de apel din jud. Vlașca cu No. 2191/905, dată în procesul de impunere cu I. G. Semedrea.

Curtea,

Asupra motivului de casare:

«Că comisiunea a schimbat clasificarea patentei, fără să se întemeieze pe o dovadă legală».

Având în vedere că comisiunea pentru a reduce patenta intimatului Ion Gh. Semedrea la cl. V, de la clasa II-a, precum fusese impus de comisiunea comună, s'a întemeiat pe un certificat cu No. 3973 eliberat de comisarul poliției Giurgiu, prin care se atesta că intimatul exercită comerțul de manufactură cu amănuntul și nu cu ridicata, după cum constatase comisiunea comună;

Având în vedere că Comisiunea de apel nu putea reforma impunerea făcută de Comis. comună, schimbând clasificarea patentei, de cât numai dacă intimatul ar fi făcut o probă contrarie admisă de lege, în această privință. căci alt-fel, procesul-verbal al Comisiunei comunale trebuia să rămână în picioare;

Considerând că certificatul poliției nu poate constitui o probă legală, de oare-ce poliția nu are nici o competență de a face asemenea constatări în materie de impunere;

Că așa fiind, când Comisiunea de apel, prin decisiunea supusă recursului, a schimbat clasificarea patentei, luând ca basă legală certificatul poliției, a săvârșit un adevărat exces de putere și deci motivul invocat de fisc este întemeiat.

Pentru aceste motive. Curtea, casează etc.



TRIBUNALUL JUDEȚULUI OLT

Audiența de la 21 Octombrie 1905

Președinția D-lui E. M. S C U L I, Membru

I. I. Bărbătescu cu Mihail Ștefănescu-Zănoagă și Janeta M. Ștefănescu-Zănoagă

Sentița No. 386

Convențiuni matrimoniale.—Constituirea de dotă a unui venit anual, la un anumit capital.—Dacă o asemenea stipulațiune atinge ordinea publică și bunele moravuri.

Ne fixarea într'un act dotal a termenului pentru plata capitalului.—Dacă aceasta poate fi analoagă cu un împrumut fără termen.

Ne cumpărarea într'un anumit termen a unui imobil cu bani dotali.—Dacă în acest caz, capitalul devine exigibil.

Neplata la termen a dobânzilor unui capital dotal.—Dacă aceasta, atrage exigibilitatea capitalului.—(Art. 1582 și 1020 C. civil).

1) În materie de dotă și convențiuni matrimoniale domnește o absolută libertate ce nu'și are limita de cât în ordinea publică și bunele moravuri.

Astfel, constituirea ca dotă a unui venit ce trebuie plătit pe un termen nelimitat de ani, fie că s'ar numi orență perpetuă, de care nu vor-

bește codul civil, fie că s'ar numi altfel, nu conține nimic ilicit.

2) Dacă într'un act dotal nu se fixează un termen pentru plata capitalului, nu se poate zice că ne aflăm într'un caz analog cu împrumutul fără termen, căci pe cât timp la împrumut, obligația de a restitui capitalul e esențială, la dotă, liber este înzestrătorul să dea ce vrea, un capital sau un venit pe un termen, sau nelimitat.

3) Din faptul că într'un anumit termen de la căsătorie nu s'a cumpărat un imobil în condițiile actului dotal, nu se poate zice ca capitalul dotal ar fi devenit exigibil, căci promisiunea de a cumpăra un imobil, lasă a se înțelege că e vorba nu de o obligațiune cu caracter imperativ, ci de o facultate, supusă la condiția găsirei unui imobil care să producă mai mult ca dobînda ce se plătește înzestratului.

4) Neplata la termenul convenit a procentelor dotei, nu atrage exigibilitatea capitalului, înzestratul ne având alt drept de cât să urmărească pe înzestrători pentru procentele datorite, întru cât condițiunea rezolutorie din art. 1020 C. civ. nu'și are aplicațiunea în materie de dotă, care nu este un contract sinalagmatic, ci unilateral, unde numai o parte se obligă.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de d-l I. I. Bărbătescu, din București, contra d-lor Mihail Ștefănescu-Zănoagă și Janeta M. Ștefănescu-Zănoagă, pentru plata sumei de lei 100000, prin consemnarea acestei sumi la Casa de Depuneri și consemnațiunii și depunerea recipsei la Tribunalul Ilfov;

Având în vedere actele și concluziunile părților;

Considerând că din acte rezultă că părții, în anul 1896, au constituit dotă ficei lor Eugenia, la căsătoria cu reclamantul, suma de 100000 lei, pentru care s'au obligat a plăti o dobîndă 5000 lei pe an, asigurând fondul și venitul cu o ipotecă și promițând ca, în termen de 5 ani să cumpere, în înțelegere cu ginerele, un imobil cu suma de 100000 lei, care să aducă un venit mai mare de cât 5000 lei;

Că spre a stabili dacă este sau nu exigibilă suma reclamată, înainte de a merge la dreptul comun și a căuta acolo regulile aplicabile obligațiunilor fără termen, trebuie mai întâi a studia actul în termenii și în spiritul său, căutând în el elemente de interpretare, fiind-că, mai înainte de lege, convențiunea este legea părților;

Că ceea-ce mai trebuie lămurit este, dacă înzestrătorii au înțeles a pune la dispozițiunea reclamantului suma de 100000 lei sau numai procentul de 5000 lei;

Că actul dotal, declară de la început că se constituie ca dotă suma de 100000 lei, ceea-ce ar face să se deducă că această sumă trebuie să se plătească înzestrătorului; dar, din cele-lalte dispozițiuni ce urmează în act, rezultă evident că obligațiunea ce'și ia înzestrătorul este de a plăti o dobîndă anuală de 5000 lei pe un termen nelimitat de ani, iar suma de 100000 lei este, după proprii termenii ai actului, fondul la care se calculează renta de mai sus;

Că din denumirea de rentă ce înzestrătorii dau dotațiunii ficei lor, rezultă intenția de a da o redevență anuală ca produs al unei sumi de 100000 lei, și aceasta se confirmă și prin stipularea de dobînză, fără a fixa un termen până când are a se plăti dobînzile, căci dacă

intențiunea înzestrătorilor era de a se obliga a plăti suma de 100000 lei imediat, nu se obligău a plăti dobânzi: plătind dobânzi, păstrau capitalul, dând capitalul nu au la ce mai plăti dobânzi;

Că nefiind fixat în actul dotal un termen de plata capitalului de 100000 lei, nu trebuie să zicem că ne aflăm într'un caz analog cu al împrumutului fără termen (art. 1582 C. civ.), căci nici o analogie nu există: la împrumut, obligația de a restitui capitalul este esențială, altfel actul nu mai este împrumut, pe când la dotă, liber este înzestrătorul să dea ce vrea, un capital sau un venit, pe un termen, sau nelimitat;

Că constituirea ca dotă a unui venit ce trebuie plătit pe un termen nelimitat de ani, fie că s'ar numi o rentă perpetuă de care nu vorbește codul civil, sau că s'ar numi alt-fel, nu conține nimic ilicit ori cât ar fi de aleatoriu contractul de rentă și ori-cât de aleatorie ar fi căsătoria;

Că în materie de dotă și convențiunii matrimoniale domnește o absolută libertate, ce nu'și are limită de cât în ordinea publică și bunele moravuri; și nici una nici alta nu se atinge când un părinte dă ca dotă fiicei sale 5000 lei pe an ca dobândă a unei sumi de 100000 lei;

Că din faptul că, în termen de cinci ani de la căsătorie, nu s'a cumpărat un imobil în condițiile actului dotal, nu se poate zice că capitalul de 100000 lei a devenit exigibil, căci promisiunea de a cumpăra, în termenii în care este făcută de înzestrătorii, lasă a se înțelege că este vorba nu de o obligațiune cu caracter imperativ, ci de o facultate, și încă și aceasta supusă la condiția găsirii unui imobil care să producă mai mult ca 5000 lei, și care să fie după placul și al înzestrătorului;

Că, dar, termenul de cinci ani nu este un termen de plata capitalului de 100000 lei, ci sorocul în care voințele înzestrătorilor și a înzestrărilor trebuiau să cadă de acord asupra cumpărării unui imobil;

Că neplata la termenul convenit a procentelor nu atrage exigibilitatea capitalului, înzestratul ne având alt drept de cât de a urmări pe înzestrătorii pentru procentele datorite; căci spre a cere capitalul nu se pot întemeia nici pe vre-o stipulațiune din act și nici pe vre-un text de lege, iar art. 1020 C. civ. și condițiunea resolutorie tacită nu se poate cu succes invoca;

Că art. 1020 C. civ. pune ca regulă că în contractele sinalagmatice, când o parte nu'și execută angajamentele, cea-l'altă parte poate cere rezoluțiunea, ceea-ce este inadmisibil la convențiunile matrimoniale și la dotă, cari sunt accesoriul căsătoriei, și la căsătorie condițiunea resolutorie tacită nu este subînțeleasă;

Că art. 1020 se aplică numai în contractele sinalagmatice perfecte și este inaplicabil în cele imperfecte și unilaterale; aceasta este interpretarea cea mai potrivită cu textul și cu rațiunea, căci a degaja pe o parte de obligațiunile sale față de cea-l'altă, trebuie să existe de la început două părți obligate, și în contractele unilaterale și sinalagmatice imperfecte, numai o parte se obligă;

Că, în specie, actul dotal nu este nici într'un caz un contract sinalagmatic, întru cât nu conține de cât obligațiunii unilaterale din partea constituitorilor dotei și nici o stipulațiune cu caracter bilateral ca în contractele sinalagmatice, și nici chiar ca în obicinuitele convențiunii matrimoniale, în care soții își iaă obligațiunii reciproce și regulează de mai înainte regimul sub care vor fi puse averile lor;

Că nefiind exigibil capitalul de 100000 lei, este inutil a se mai discuta divizibilitatea acestei stipulațiunii, cu toate că ar fi discutabil dacă această divizibilitate se poate propune ca excepțiune;

Pentru aceste motive, redactate de d-l membru de sedință, Tribunalul, respinge acțiunea, etc.

(ss) E. M. Sculi, I. N. Stoenescu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI I GALAȚI

Pastor & Apostol cu Eufrosina D. Popescu

Cambie. — Consemnarea sumei datorate. — Nevalabilitatea unei atarî consemnațiunii când suma a fost cerută la scadență și neachitată atunci. — (Art. 1 și 320 C. com. și 1114 C. civ.).

Consemnarea sumei de bani prevăzută în cambie nu este liberatorie de cât dacă plata cambiei n'a fost cerută la scadență. Posterior acesteia, dacă creditorul refuză primirea plății, debitorul trebuie să recurgă la procedura ofertei și consemnațiunii.

Judecata,

Având în vedere acțiunea intentată de firma Pastor & Apostol contra d-nei Eufrosina D. Popescu și al cărei obiect este de a fi obligată aceasta să restituie o cambie de 1000 lei cu scadență la 26 Septembrie a. c. pe care o deține fără cauză;

Având în vedere că reclamantii au susținut în primul loc că au remis părâtei cambia fără să fi primit suma de bani prevăzută și în dovedire au deferit jurământ;

Având în vedere că părâta jurând conform art. 240 Pr. civ. a declarat din contră că a numărat banii, în cât față cu această mărturisire cererea reclamantilor rămâne nefondată;

Având în vedere că în al doilea loc reclamantii au susținut că părâta tot trebuie obligată la restituirea cambiei, de oare ce din sentința No. 116/900 reeșind că densesii au încheiat concordat cu 40% cota și cum art. 359 C. com prevede că concordatul este obligator pentru toți creditorii, atunci urmează că creanța părâtei n'are de cât o valoare de 400 lei, sumă pe care au consemnat-o cu recepisa No. 9004/903 a Administrației Financiare;

Având în vedere că părâta n'a încasat suma prevăzută în menționata recepisă, în cât chestiunea ce urmează de examinată este de a se ști dacă această consemnare a banilor poate fi privită ca o plată valabilă, în care caz evident că părâta nu poate deține cambia sub nici o cauză;

Considerând că dacă art. 320 C. com permite debitorului unei cambii să se libereze prin consemnarea sumei și depunerea recipisei la instanța judecătorească, aceasta e numai în cazul în care plata cambiei nu e cerută la scadență și era natural că legiuitorul să prevadă acest mod de liberațiune, pentru că din cauza circulațiunei cambiei debitorul era pus în imposibilitate de a cunoaște pe beneficiarul ei;

Că din momentul însă ce plata ei este cerută la scadență și chiar protestată, debitorul nu se mai află în aceeași situațiune, căci de rîndul acesta cunoaște pe posesorul cambiei și deci nu mai poate fi valabil același mod de liberațiune;

Că în atare caz codul de comerț ne-având nici o dispozițiune specială, conform art. 1 trebuie să ne referim la C. civ. și în această privință art. 1114 și urm. C. civ. dispune că atunci când creditorul refuză plata debitorul trebuie să recurgă la procedura ofertei și consemnațiunei;

Că întru cât în speță se constată că părâta a cerut plata la scadență în lipsa căreia cambia a fost protestată, reclamantul trebuia să recurgă la oferta de plată și consemnațiune, dacă posterior protestului voia să facă o plată valabilă;

Că întru cât se constată că n'a făcut aceasta nu se poate susține că părâta deține cambia fără nici o cauză;

Că astfel fiind acțiunea urmează a fi respinsă;

Judecător (s) Ion I. Cetățeanu.

Curtea din Paris, 4 Februar 1904

Impărțeală.—Efect declarativ.—Comuniști.—Aplicarea aceluiași principiu. — Art. 883 C. civ. fr. (786 C. civil rom.).

Principiul statornicit de art. 883 din codul civil (786 C. rom.), în virtutea căruia fie-care comoștenitor este presupus că a moștenit singur și imediat toate bunurile care compun partea sa, sau care i-au căzut prin licitație, și că n'a fost nici-odată proprietar pe cele-lalte bunuri ale succesiunii, se aplică, în caz de împărțeală sau licitație, nu numai între comoștenitori, dar și între simpli comuniști.

(Din *Revue du notariat*, anal 1905, p. 265, 266, No. 11634).

Observație.—La Români și în vechia noastră legislație, împărțeala era atributivă sau translativă de proprietate, întocmai ca vindarea sau schimbul, și lucrul este așa de adevărat, în cât adjudecarea, care pune capăt indivisiunii dintre comuniști, figura între mijloacele de a dobîndi proprietatea (1).

Astăzi, din contra, moștenitorul nu dobîndește nimic de la copărtașul său, și nici nu-i transmite nimic. Proprietatea indivisă este ștearsă prin împărțeală, ca și cum ea n'ar fi avut ființă nici-odată. Fie-care copărtaș își ține dreptul său de la defunct sau de la lege care, printr'o ficțiune, îi transmite proprietatea bunurilor căzute în lotul său, *ut ex tunc*, din ziua deschiderii moștenirii, iar nu *ut ex nunc*, din ziua săvîrșirii împărțelei.

Impărțeala nu face deci astăzi de cât să declare care sunt bunurile ce au aparținut în totdeauna copărtașului, și fiind că proprietatea fiecărui este exclusivă, nici-unul din copărtași n'a avut vre-odată proprietatea bunurilor ce nu sunt cuprinse în lotul său.

Această prefacere a caracterului juridic a împărțelei nu se datorește siguranței proprietății imobiliare, nici armoniei ce trebuie să domnească în familie, ci mai cu seamă abuzurilor ce se făceau sub regimul feudal, în privința vasalilor, cari trebuiau să plătească boerilor (*aux seigneurs*) dreptul de mutațiune la care erau supuse împărțealele. Efectul declarativ al împărțelei, născocit ca o armă în contra fiscalității feudale, a trecut apoi în dreptul civil cu o întindere pe care legislațiile fiscale refuză câte odată de a o recunoaște (2).

Regula statornicită de art. 786 C. civil, după care împărțeala este declarativă de drepturi, nu se aplică numai la moșteniri, așa precum ar avea aerul de a spune textul, ci la împărțeala ori-cărei universalități de bunuri, ori-care ar fi cauza indivisiunii, și chiar la împărțeala unor lucruri

(1) Veđi t. III al Coment noastre, p. 606, 607 (ed. 1-a).

(2) Veđi t. III al Coment noastre, p. 610, nota 1 (ed. 1^o).

singulare, considerate în individualitatea lor; și lucrul e așa de adevărat, în cât însuși legiuitorul ne trimete la art. 786, când este vorba de împărțeala fondului comun între soți, la încetarea sarcinilor căsătoriei (art. 1291), și de împărțeala averii unei societăți (art. 1350) (3).

Astfel, bine a decis Curtea din Paris, prin decizia a cărui sumariu publicăm astăzi, că principiul înscris în art. 786, fiind general, se aplică la ori-ce împărțeală făcută între comuniști (4).

D. Alexandresco

(3) Cpr. Lyon-Caen et Renault, *Tr. de dr. commercial*, II, 425, *in fine*, p. 272.

(4) Marcadé, III, 214; Laurent, X, 402; XXIII, 18 și XXVI, 418; T. Huc, V, 342; Baudry et Wahl *Successions*, III, 3296 urm. (ed. a 2-a); Dalloz, *Nouv. C. civ. annoté*, II, art. 883, No. 197 urm.; Pand. fr., *Successions*, I, 7725 urm. Répert. Sirey, V^o *Partage*, 841 urm. Vigie, II, 379; F. Herman, *C. civ. annoté, Supplément*, art. 883, No. 3; Thiry, II, 259, *in fine* și toți autorii Veđi și t. III a Coment. noastre, p. 614, 615.

INFORMAȚIE

A apărut: Tabla de materii a Curierului Judiciar, pe anul 1905. Ea este un adevărat repertoriu juridic și cuprinde 7 coale tipar. Prețul unui exemplar, Lei 5. Nu se va expedia de cât acelor ce trimit costul prin mandat poștal și sunt la corent cu plata abonamentului, căci tabla nu contează în abonament, ci se plătește separat de acei cari doresc a și-o procura.

* * *

S'a pus sub presă și la 15 Aprilie va apare în editura Ziarului «Curierul Judiciar»: *Primul supliment din Colecțiunea de legi financiare, cuprinzând: Legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe modificată în 1905; Legea Timbrului modificată în 1906, ambele cu jurisprudența Inaltei Curți de casație până la zi; Legea impozitului personal și mobilier din 1906; Legea drumurilor, Legea organizării administrațiunii finanțelor Statului din 1906 și Legea împrumuturilor pe amanet din 1906.*

Această lucrare se datorește D-lui G. St. Bădulescu, Prim-grefier la Inalta Curte de casație, și Redactor la «Curierul Judiciar», cunoscut deja lumii juridice pentru lucrările sale cari au fost mult apreciate. **Prețul: lei 4.50**, iar pe hârtie de lux, **lei 5.**

Cine dorește a avea volumul elegant legat și cu numele imprimat va trimite în plus **lei 1.25**, la ziarul *Curierul Judiciar*, 5 Calea Rahovei, București.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata, abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu mază investite cu ștampila, Curierului Judiciar.